



DATUM  
2010-08-09  
ERT DATUM  
2010-05-18

DIARIENR  
2010/91-4  
ER BETECKNING  
U2010/3100/S

Regeringen  
Utbildningsdepartementet  
103 33 Stockholm

## Betyg från årskurs 6 i grundskolan (Ds 2010:15)

En arbetsgrupp inom Utbildningsdepartementet har på regeringens uppdrag lagt fram förslaget om betyg i alla ämnen från och med årskurs 6 i grundskolan och motsvarande skolformer samt från årskurs 7 i specialskolan.

Statskontoret konstaterar att uppdraget från Utbildningsministern till arbetsgruppen varit begränsat till att föreslå nödvändiga författningsändringar för att kunna införa betyg från och med årskurs 6 i grundskolan. Statskontoret koncentrerar därför sitt remissvar till om förutsättningarna för genomförandet av reformen är tillräckligt analyserade.

### Reformen bedöms öka den nationella likformigheten

Ökad nationell styrning är ett medel för att nå skollagens övergripande mål om en likvärdig utbildning för alla. Statskontoret bedömer att reformen kan bidra till ökad nationell likformighet i den svenska skolan genom att nationellt angivna betygs-kriterier ersätter lokalt utvecklade kriterier och mallar för skriftlig information om elevens måluppfyllelse.

Den nationella likformigheten är dock beroende av att de som sätter betyg har nödvändig kompetens. Utbildning i betygssättning för lärarna i de årskurser som hittills inte har satt betyg behövs således. Det är enligt Statskontoret därför av stor vikt att kompetensutvecklingsinsatser riktade till huvudmän och lärare genomförs i tid. En lyckad reform kräver vidare att alla berörda skolor och skolhuvudmän har tillgång till administrativa system som säkerställer att personuppgifter behandlas korrekt. För mindre friskolor kan it-stöd och annat administrativt stöd från kommunen i betygsprocessen vara aktuellt. Statskontoret understryker vikten av att dessa behov analyseras lokalt i god tid inför det första betygstillfället.

### Finansieringen av lärarnas kompetensutveckling

Statskontoret instämmer i arbetsgruppens bedömning att införandet av betyg från årskurs 6, tillsammans med nya läroplaner och betygs-kriterier, förutsätter relativt omfattande kompetensutveckling. Arbetsgruppens mål är att en elev eller en förälder aldrig ska behöva bli överraskad av ett betyg utfall.



Detta förutsätter enligt Statskontoret att det finns en väl fungerande kedja från de nya läroplanerna till betygskriterier, utvecklingssamtal, betyg och individuell utvecklingsplan, och att lärarna är väl införstådda med sambanden.

Flera studier, senast Statskontorets utvärdering av fortbildningsstatsningen inom Lärarlyftet, har visat att såväl huvudmän som lärare önskar fortbildning i bedömning och betygssättning. Detta kompetensutvecklingsbehov lär öka till följd av att en ny grupp lärare ska sätta betyg. Statskontoret rekommenderar därför att regeringen överväger hur den statliga fortbildningsstatsningen – om den ska fortsätta – kan utnyttjas för detta syfte.

### **Särskilt om friskolorna**

Utredningen bedömer att förslaget om kompensation för fortbildning om betygssättning kommer att bli föremål för förhandling med Sveriges Kommuner och Landsting. Statskontoret anser att det också behövs utökade kontakter med Friskolornas Riksförbund. Enligt en tidigare kartläggning av lärarens kompetens ( Lärares utbildning och undervisning i skolan, Statskontoret 2007:8) är andelen lärare med föreskriven utbildning i form av en lärarexamen för skolformen och årskursen samt tillräcklig utbildning i undervisningsämnet lägre i fristående än i offentliga skolor. Om läget inte har ändrats väsentligt sedan Statskontorets utredning är behovet av kompetensutveckling om betygskriterier och betygssättning inom friskolorna troligtvis stort.

### **Konsekvensanalys och kostnadsbeskrivning saknas**

Statskontoret saknar en analys av kostnaderna för skolhuvudmännen nedbrutet på olika årskurser och skolor, fristående och offentliga, och finner promemorians konsekvensutredning bristfällig. Utredningen tar upp att vissa kostnader lär tillkomma för kommunsektorn, utan att siffror anges. Kostnadsökningen grundas på det merarbete som betyg från årskurs 6 kommer att medföra, dels för den administrativa hanteringen av betyg, dels för utbildning av lärare som saknar erfarenhet i att ge betyg.

I skolor där man tidigare inte hanterat betyg kommer, enligt utredningen, den administrativa organisationen som betygssättningen förutsätter att påverkas i viss utsträckning. Statskontoret bedömer att införandet av betyg från årskurs 6 för många skolor och skolhuvudmän åtminstone initialt kommer att kräva omställningsåtgärder. Detta medför ökade kostnader för huvudmännen när systemen utvecklas och införs.

Statskontoret bedömer vidare att behovet av stöd och fortbildning i betygssättning kan skilja sig åt mellan F-6 (årskursen förskoleklass till och med



årskurs 6) respektive 6-9-skolor. Detta berörs inte i utredningen. Hur många skolor som i dag är organiserade som F-6-skolor och som sannolikt helt saknar personal med erfarenhet från betygssättning framgår inte av promemorian. För dessa skolor lär behovet av kompetensutveckling i betygssättning och betygskriterier vara större än för skolor där majoriteten av lärarna är vana betygssättare.

### **Ändringen bör följas upp**

Arbetsgruppen påpekar att få studier är utförda om betyg. Statskontoret vill också påpeka att betygsreformen kommer att genomföras parallellt med en rad andra genomgripande förändringar inom grundskolan. Införandet av betyg för grundskolans årskurser 6 och 7, processens genomförande och dess effekter på berörda (elever, lärare, skolor) bör därför enligt Statskontorets uppfattning följas noggrant.

För att säkerställa en rättvis betygssättning och likabehandling av elever oberoende av skolform anser Statskontoret det angeläget att reformen följs upp också för att kontrollera om betygen sätts på objektiva grunder. I detta ingår att komma till rätta med den betygsinflation som friskolor – kanske orättvist – har kritiserats för att driva. Uppföljningen av reformen bör därför även inkludera en jämförelse av betygsutvecklingen i offentliga respektive fristående skolor.

Också kostnadsutvecklingen för skolhuvudmännen bör följas upp.

T.f. utredningschef Anna Karlgren har beslutat i detta ärende. Utredare Ingrid Skare, föredragande, var närvarande vid den slutliga handläggningen.

Anna Karlgren

Ingrid Skare